

Jičín, 11.ledna 2019

Vaše Magnificence

Vážení pane rektore,

posílám několik poznámek k žalobě plagiátu v knihách prof.PhDr.Martina Kováře, Ph.D. Nejsem specialista na jejich tematiku, proto jsou moje glosy sníše obecnějšího zaměření. V Jičíně se o případu málo dozvídám, přesto se domnívám, že se dostal do ovzduší, které věcnému posuzování málo prospívá.

Omlouvám se za zpoždění, vyvolalo je onemocnění v rodině.

Přeji úspěšný, dobrý rok,
plný síly a zaslouženého
uznání.

Robert Kvaček

Prof.PhDr.Robert Kvaček, CSc.,d.h.c.

Znám prof. PhDr. Martina Kováře, Ph.D. jako úspěšného vysokoškolského pedagoga. Husují tak z ohlasu jak přednášek, tak seminářů v Praze a Liberci, o němž jsem se dozvídal od jeho četných posluchačů. Vycházely z důkladné znalosti historické literatury, jejíž tematikou byl hlavně anglický i evropský raný novověk. Časem se ale Kovář zaměřil spíše na novodobé britské dějiny a vůbec na obecnou historii nové doby. Propojením různých dějinných období osobitě zvládal širokou historickou tematiku. Zájem o moderní dějiny se stával prioritním a originálními interpretacemi získával Kovář na nové odezvě. Potvrzovala se i z jeho veřejných vystoupení, přednášek, rozhovorů, účastí na diskusích. Znalosti dějin vnáší i do analyz současného mezinárodního vývoje, což nebývá přístup právě obvyklý. Jeho výklady mají i vysokou stylistickou úroveň, jsou oživeny příznačnými epizodami, ději a portréty osobností.

Rozsah znalostí umožňuje Kovářovi rozlišovat v historické tematice hodnotu faktografie, což je v případě obecných dějin úkol a požadavek asi ještě obtížnější, než v interpretacích historie národní. Ve světové tematice - dílčí i celostní - je český historik odkázán především na zahraniční literaturu, pramenně na vydané dokumentární edice. Jeho vlastní výzkum má samozřejmě svůj význam, originální bývá třeba pro problematiku vztahovou, také doplňuje, prohlubuje i orientuje přístup k historické látce. Základem však zůstává literatura o široce rámované tematice, která - kriticky posuzovaná, i proto, že je vystavena vývoji - bývá obsahově nejbohatší a nejvíce podnětná. Tato zásada platí i o české historické literatuře, která chce také seznamovat se zahraničními výsledky a přitom

je samostatně zpracovávat, volit pro ně přístupy, pohledy a řešené otázky, které mohou být objektivní a zajímavé pro české prostředí. Takovou vlastnost - vedle dalších - mají podle mě i Kovářovy práce o Stuartovcích.

V české literatuře jsou ojedinělé, díla s touto tematikou české dějepisceví téměř nemá, zájem o anglické dějiny v jejich bouřlivém 17. a pak i 18. století není nijak výrazný. Zato anglická literatura je pochopitelně obrovitá; prof. Kovář má o ní detailní přehled, který prokazuje i bibliografickým přehledem v knize Stuartovská Anglie a poznámkovým aparátem. Pro své monografie z ní - jak bývá obvyklé - vybíral, asi nejvíce se opřel o práci Barryho Cowarda, případně Jeremyho Blacka. Uvádí je i cituje, "neskryl" Cowarda před českým čtenářem, jak uvádí žaloba z plagiátorství, jen v knize Anglie posledních Stuartovců vypadl ze seznamu literatury, ale v textu se hojně cituje a připomíná.

Plagiát je dokazován určitými výňatky z textu, i obsahem některých poznámek a odkazů a rejstříkovým jmenným seznamem. Výňatky nejsou většinou identické a mívají faktografický obsah poznatelný možná i z jiné literatury. Nejsem specialistou na anglické dějiny, Cowardovy práce jsem poznal zběžně až nyní, posoudit je hlouběji se neodvážuji, ale jméno autora znamená kvalitu. Jeho kniha se mi jeví spíše jako syntetizující přehled, faktograficky bohatý /i na mnoho příznačných podrobností/, místy - ale je to jen pocit - se mi zdá blížit se učebnicovému účelu. Pro českého historika je nepochybně přitažlivá, především právě bohatou faktografií, jejím podáním, až strhujícím výkladem /přeplněným dějem, který přinášel mnoho konfliktů, srážek, dramatických chvil, z něhož zároveň krystalizovalo, co znamenalo zásadní pohyby v politickém systému/. Pro Kováře byla jistě příkladně přitažlivá, českého historika mohla však nanejvýš

inspirovat a také mu nabídnout faktografii důležitou pro jeho zpracování těchto dramatických anglických dějin. Žalobě z plagiátorství chybí nejpodstatnější - porovnávací přístup k problematice, posouzení koncepce, pojetí a vztahu autorů děl k tématice. Žaloba se soustředila jen na určité textové výseky, pouze na jednotlivé konstatace, na vybranou slovní skladbu. Přitom jí zřejmě nezajímá Kovářův styl, ostrá, účinná stylistika zajišťující úroveň práce a její celkové vyznění. Dosvědčuje, že Kovářovy práce jsou samostatné, autorsky původní, vzniklé v inspirativní vazbě na anglickou literaturu. Asi by bylo vhodné tuto vazbu v úvodu ještě výrazněji formulovat, zvýraznit ji - ale obecným zvykem to ani v zahraniční literatuře nebývá. Už proto, že někteří zahraniční autoři píšou o tématice neznající literaturu země, jejíž dějiny vykládají. Interpretativní přiblížení ještě není plagiátem.

Prof. Kovář uváděl své práce do českého dějepiscectví a jistě počítal s následovníky, kteří se budou vůči jeho textu vymezovat a problémově nově definovat. I pro ně je cenné, že Kovář charakterizoval jak literaturu, tak podal přehled anglických pramenů. Studovat a využít mohl jen část z nich, což asi ovlivnilo i jeho odkazy a poznámkový aparát. Zřejmě i proto uvádí jisté prameny zprostředkovaně prostřednictvím literatury.

Ještě poznámka, i když s případem přímo nespojuje. Jako ředitel Ústavu světových dějin FF UK osvědčil prof. Kovář účinné organizační schopnosti. Mohl jsem pozorovat, že v Ústavu vytvořil dělné ovzduší, přátelské vztahy a většině pracovníků pomáhal získávat studijní a přednáškové pobyty v zahraničí. Sám byl zván na plno zahraničních univerzit.